

STORTINGET

Innst. 119 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Dokument 1 (2024–2025)

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens årlige rapport om revisjon – fra statsbudsjett til statsregnskap 2023

Til Stortinget

Del I Overordnet

1. Innledning

Statens regnskap er i all hovedsak riktige og i samsvar med lover og regler. Riksrevisjonen har revidert statsregnskapet og 235 årsregnskap for departementer, statlige virksomheter og fond for 2023. Dette inkluderer årsregnskapet for Sametinget. Riksrevisjonen har funnet vesentlige feil og mangler i syv av årsregnskapene.

Riksrevisjonen har kontrollert både inntektene og utgiftene i statsregnskapet. For å finansiere de statlige utgiftene er det viktig at staten får inn skatter og avgifter som forutsatt. Skatter og avgifter utgjorde 1 352 mrd. kroner i 2023. Petroleumsinntektene utgjør en viktig del av norsk økonomi. I 2023 var inntektene fra petroleumsvirksomheten på 1 008 mrd. kroner, mens de tilsvarende inntektene i 2022 var på 1 314 mrd. kroner.

Riksrevisjonen har også gjennomført kontroll av budsjettgjennomføringen ut fra en risiko- og vesentlighetsvurdering. I år rapporterer Riksrevisjonen fem nye saker. Riksrevisjonen har blant annet kontrollert om departementer følger opp budsjettvedtak, lover og regler, slik Stortinget har vedtatt og forutsatt.

Riksrevisjonen følger opp saker som tidligere er rapportert til Stortinget. I år har Riksrevisjonen fulgt opp tolv slike saker. Riksrevisjonen er tilfreds med departementenes oppfølging i elleve av disse sakene, og derfor avslutter Riksrevisjonen oppfølgingen av disse. Saken om forvaltning av nedlagte gruver etter forurensningslovens krav følger Riksrevisjonen opp for andre gang. Riksrevisjonen er ikke tilfreds med forvaltningens oppfølging, og Riksrevisjonen gir kritikk til Nærings- og fiskeridepartementet.

En totaloversikt over Riksrevisjonens revisjoner per departement finnes i vedlegg 1 til Riksrevisjonens dokument.

2. Konklusjoner og overordnede vurderinger

2.1 Konklusjoner for statsregnskapet og årsregnskapene

- Statsregnskapet er riktig avlagt og presentert. Riksrevisjonen mener statsregnskapet for 2023 er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap unntatt syv er riktig avlagt. Riksrevisjonen mener at med unntak av syv er alle årsregnskap for departementer og underliggende virksomheter riktige.

2.2 Riksrevisjonen bruker disse begrepene for kritikk

STERKT KRITIKKVERDIG

Sterkt kritikkverdige bruker Riksrevisjonen når Riksrevisjonen finner alvorlige svakheter, feil og mangler

som ofte vil kunne få svært store konsekvenser for enkeltmennesker eller samfunnet.

KRITIKKVERDIG

Kritikkverdig bruker Riksrevisjonen når Riksrevisjonen finner betydelige svakheter, feil og mangler som ofte vil kunne få moderate til store konsekvenser for enkeltmennesker eller samfunnet.

IKKE TILFREDSSTILLEND

Ikke tilfredsstillende bruker Riksrevisjonen når Riksrevisjonen finner svakheter, feil og mangler som i mindre grad får direkte konsekvenser for enkeltmennesker eller samfunnet.

2.3 Riksrevisjonens vurdering av enkeltsaker

KRITIKKVERDIG

- Virksomhetene i forsvarssektoren har ikke etablert systemer og rutiner som sikrer at anskaffelser av varer og tjenester skjer i samsvar med anskaffelsesregelverket.

Riksrevisjonen mener det er kritikkverdig at Forsvarsdepartementet ikke har hatt tilstrekkelig kontroll med at virksomhetene i forsvarssektoren har etablert systemer og rutiner (internkontroll) som sikrer at anskaffelser av varer og tjenester skjer i samsvar med anskaffelsesregelverket.

Ansvarlig departement: Forsvarsdepartementet.

IKKE TILFREDSSTILLEND

- Nav etterlever ikke gjeldende regelverk i arbeidet med å korrigere og kreve tilbake feilutbetalte sykepenger og arbeidsavklaringspenger.

Riksrevisjonen mener det ikke er tilfredsstillende at Arbeids- og velferdsetaten (Nav) har ettergitt feilutbetalte sykepenger uten hjemmel i lov eller stortingsvedtak. Det er heller ikke tilfredsstillende at Nav ikke vurderer om feilutbetalinger kan kreves tilbake etter kravene i folketrygdloven, og at betydelige midler går tapt fordi Nav ikke behandler feilutbetalingene før de foreldes.

Ansvarlig departement: Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

- Direktoratet for forvaltning og økonomistyring som tjenesteleverandør oppfyller ikke økonomiregelverkets krav til avstemming.

Riksrevisjonen mener det ikke er tilfredsstillende at Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) som tjenesteleverandør for statlige regnskaper ikke oppfyller kravene om dokumentasjon og kontroll av balansen (avstemming) for kundenes årsregnskaper.

Ansvarlig departement: Finansdepartementet.

- Miljødirektoratet sikrer ikke riktig bruk av tilskuddsordningen Klimasats.

Riksrevisjonen mener det ikke er tilfredsstillende at Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet ikke sikrer at tilskuddsmidlene brukes riktig, og ikke legger godt nok til rette for at Stortinget får informasjon om tilskuddsordningens måloppnåelse.

Ansvarlig departement: Klima- og miljødepartementet.

- Tilskuddsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunene er ikke forvaltet i tråd med gjeldende krav i staten.

Riksrevisjonen mener det ikke er tilfredsstillende at Kommunal- og distriktsdepartementet ikke har sikret at tilskuddsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunene er innrettet i tråd med kravene i reglement for økonomistyring i staten med tilhørende bestemmelser.

Det er heller ikke tilfredsstillende at Kommunal- og distriktsdepartementet ikke har fulgt opp svakheter i Helsedirektoratets kontroll og forvaltning av tilskuddsordningen.

Ansvarlig departement: Kommunal- og distriktsdepartementet.

- Forvaltning av forurensning fra nedlagte gruver blir fremdeles ikke gjennomført i tråd med krav i forurensningsloven.

Riksrevisjonen mener det ikke er tilfredsstillende at Nærings- og fiskeridepartementet i 2022 og 2023 ikke har gjennomført tiltak for å oppfylle påleggene fra forurensningsmyndighetene fra 1993, 2003 og 2008. Departementet mangler nødvendig kunnskap for å kunne ivareta forurensningslovens krav for flere av gruvene de eier. Se også punkt 2.4 nedenfor om oppfølgingssaken. Se oppfølgingssaken i kapittel 18.4 i Riksrevisjonens dokument.

Ansvarlig departement: Nærings- og fiskeridepartementet.

2.4 Riksrevisjonens vurdering av oppfølgingssaker

SAKER SOM FØLGES VIDERE

- Forvaltning av forurensning fra nedlagte gruver. Se også ovenfor om saker Riksrevisjonen har vurdert som ikke tilfredsstillende.

Ansvarlig departement: Nærings- og fiskeridepartementet.

SAKER SOM AVSLUTTES

- Kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider.

Ansvarlige departementer: Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Digitaliserings- og forvaltningsde-

partementet, Energidepartementet, Finansdepartementet, Forsvarsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kunnskapsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Samferdselsdepartementet.

- Søknadsbaserte tilskudd i møte med virusutbruddet i 2020

Ansvarlige departementer: Finansdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet.

- Navs kontroll med de koronarelaterte ytelsene

Ansvarlig departement: Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

- Uføreforloven og målet om økt yrkesdeltakelse blant uføretrygdede

Ansvarlig departement: Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

- Kompensasjonsordning for merverdiavgift til kommuner, fylkeskommuner og andre offentlige virksomheter

Ansvarlig departement: Finansdepartementet.

- Lang saksbehandlingstid på pasientskadeområdet

Ansvarlig departement: Helse- og omsorgsdepartementet.

- Etats- og virksomhetsstyringen av Norsk institutt for bioøkonomi

Ansvarlig departement: Landbruks- og matdepartementet.

- Konflikter mellom byggherre og entreprenør i veiutbyggingsprosjekter

Ansvarlig departement: Samferdselsdepartementet.

- Sikring mot dataangrep i Utenriksdepartementet

Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet.

- Arkivforvaltning og dokumentikkerhet på norske utenriksstasjoner

Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet.

- Utenriksdepartementets etterlevelse av anskaffelsesregelverket

Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet.

3. Revisjon av statsregnskapet

3.1 Statsregnskapet er riktig avlagt og presentert

3.1.1 KONKLUSJONER

Konklusjon

Riksrevisjonen mener at statsregnskapet for 2023 er riktig avlagt og presentert.

- Bevilgningsregnskapet er riktig avlagt.

- Kapitalregnskapet er riktig avlagt.
- Statsregnskapets oversikter over fullmakter er riktig presentert etter gjeldende regelverk.
- Svalbardregnskapet er riktig avlagt.

3.1.2 BEVLIGNINGSREGNSKAPET FOR 2023 ER RIKTIG AVLAGT

Revisjonen viser at bevilgningsregnskapet for 2023 er riktig avlagt. Bevilgningsregnskapet presenterer årets regnskapsførte utgifter og inntekter sammenlignet med endelig bevilget beløp og beløp overført fra forrige år. I tillegg framgår beløp overført til neste år.

Alle utgifter og inntekter i bevilgningsregnskapet er hjemlet i et bevilgningsvedtak som beskriver hva midlene skal brukes til, og hvilke inntekter som det budsjetteres med som finansiering. Bevilgningsregnskapet er delt inn på samme måte som statsbudsjettet.

3.1.3 KAPITALREGNSKAPET 2023 ER RIKTIG AVLAGT

For kapitalregnskapet kontrollerer Riksrevisjonen at alle eiendelskonti og alle gjeldskonti som departementene har ansvar for, er riktig rapportert og sammenstilt i statsregnskapet. Revisjonen viser at kapitalregnskapet gir riktig oversikt over statens eiendeler og gjeld og viser sammenhengen med bevilgningsregnskapet.

Kapitalregnskapet er statens balanse med hovedvekt på finansielle eiendeler, gjeld og egenkapital.

De beløpsmessig største eiendelene i statens balanse er Statens pensjonsfond utland med 15 760,8 mrd. kroner og Statens pensjonsfond Norge med 354,3 mrd. kroner. Ellers består statens eiendeler av utlån og fast kapital i statens forvaltningsbedrifter og verdipapirer.

Den største gjeldsposten er statsgjelden, som per 31. desember 2023 er på 709,5 mrd. kroner. Statsgjelden består av langsiktige lån, kortsiktige markedspapirer og andre kortsiktige lån.

Statens eiendeler totalt har økt med 3 310,4 mrd. kroner i 2023. Statens pensjonsfond utland har økt med 3 347,3 mrd. kroner, mens Statens pensjonsfond Norge har økt med 36,1 mrd. kroner. Verdien av ordinære fond, egenbeholdning statspapirer, kontantbeholdninger og forskudd er redusert fra 2022 til 2023.

3.1.4 STATSREGNSKAPETS OVERSIKTER OVER FULLMAKTER ER RIKTIG PRESENTERT

Riksrevisjonens revisjon viser at statsregnskapets oversikter over fullmakter er riktig presentert etter gjeldende regelverk. Riksrevisjonen har kontrollert departementenes fullmakter og hvordan disse er presentert i statsregnskapet. Riksrevisjonen vurderer at

oversiktene er rapportert etter kravene i bevilgningsreglementets § 13.

I statsregnskapet er det utarbeidet oversikter som viser

- samtykker til å overskride budsjettet
- samtykker til å pådra staten forpliktelser og tilsagn om tilskudd, lån og garantier
- lånetransaksjoner og finansieringsbehov.

Samtykkene gir hjemmel for å gjøre unntak fra bevilgningsreglementets prinsipper. De fleste unntakene er unntak fra § 3 (avvik fra budsjettprinsippene), § 5 (overskridelse av budsjett) og § 6 (anledning til å forplikte staten i framtidig budsjettår).

3.1.5 SVALBARDREGNSKAPET ER RIKTIG AVLAGT

Riksrevisjonen mener at regnskapet for administrasjonen av Svalbard er uten vesentlige feil og mangler, og at det er riktig avlagt og presentert slik det framkommer i vedlegg 5 i Meld. St. 3 (2023–2024).

Riksrevisjonen har kontrollert at svalbardregnskapet er presentert i samsvar med inndelingen av svalbardbudsjettet, og at tilskudd fra Justis- og beredskapsdepartementet til drift av statlige aktiviteter på Svalbard er riktig regnskapsført. Videre har Riksrevisjonen kontrollert at avsetninger i svalbardregnskapet er riktig presentert i kapitalregnskapet.

4. Revisjon av årsregnskapene

4.1 Sammendrag

4.1.1 ÅRSREGNSKAPENE ER RIKTIG AVLAGT

Konklusjon

Riksrevisjonen mener at med unntak av syv er alle årsregnskapene for departementene og underliggende virksomheter riktige.

- 228 av 235 årsregnskap er uten vesentlige feil og mangler.
- Statistisk sentralbyrå, Forsvaret, Forsvarsbygg, HelseDirektoratet, Kriminalomsorgsdirektoratet, Norsk Polarinstittutt og Havforskningsinstituttet har årsregnskap som inneholder vesentlige feil og mangler.
- Det er avdekket brudd på administrativt regelverk i syv virksomheter.

4.1.2 BAKGRUNN

Riksrevisjonen har ansvar for å kontrollere alle årsregnskapene som departementene, statlige virksomhe-

ter og andre regnskapspliktige enheter i staten har avlagt.

Målet med revisjonene er å bekrefte at årsregnskapene ikke inneholder vesentlige feil, verken utilsiktede feil eller feil som følge av misligheter. Riksrevisjonens konklusjoner for hvert enkelt årsregnskap blir presentert i en revisjonsberetning som sendes til virksomhetene og offentliggjøres sammen med årsrapporten. Alle regnskapspliktige virksomheter i staten mottar en revisjonsberetning fra Riksrevisjonen.

Gjennom kontrollen av årsregnskapene kan Riksrevisjonen få indikasjoner på at virksomhetene ikke har fulgt regelverket for økonomistyring i staten. I slike tilfeller vil Riksrevisjonen også omtale dette i revisjonsberetningen.

En fullstendig oversikt over de reviderte årsregnskapene følger i vedlegg 1 i Riksrevisjonens dokument.

228 av 235 årsregnskap er uten vesentlige feil og mangler

Årsregnskapet skal gi et grunnlag for Stortingets kontroll med hvordan bevilgningene er disponert, og for analyser av virksomhetens aktiviteter. Pålitelig regnskapsinformasjon er et viktig virkemiddel for å sikre åpenhet om hvordan offentlige midler brukes, og at folk har tillit til forvaltningen.

For 2023 har Riksrevisjonen revidert 235 årsregnskap. Revisjonen viser at årsregnskapene i hovedsak er utarbeidet og avlagt i tråd med kravene i økonomiregelverket for staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet om utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap og krav fra det overordnede departementet.

Riksrevisjonen har kontrollert om årsregnskapene viser virksomhetens disponible bevilgninger for 2023, regnskapsførte utgifter og inntekter for 2023 samt eienheter og gjeld per 31. desember 2023.

Innen 2027 skal alle virksomhetsregnskap i staten i tillegg presenteres i tråd med statlige regnskapsstandarder (SRS). For 2023 er det i alt 84 virksomheter som presenterer regnskapet sitt etter disse standardene. Riksrevisjonen har kontrollert om disse årsregnskapene er presentert i tråd med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Videre har Riksrevisjonen kontrollert at forvaltere av statlige fond har utarbeidet en oppstilling av fondsregnskapene i tråd med regelverket.

Antall årsregnskap med vesentlige feil og mangler 2019–2023

Tabellen nedenfor viser antall årsregnskap hvor Riksrevisjonen har påpekt vesentlige feil og mangler, de siste fem årene, fordelt på de enkelte departementene.

Tabell 1 Antall årsregnskap med vesentlige feil og mangler 2019–2023

År	2019	2020	2021	2022	2023
AID	0	0	0	0	0
BFD	0	0	0	0	0
FIN	0	0	0	0	1
FD	1	1	0	0	2
HOD	0	0	0	1	1
JD	0	0	0	1	1
KLD	0	0	0	0	1
KDD	0	0	0	1	0
KUD	0	0	0	1	0
KD	0	0	1	1	0
LMD	0	0	0	0	0
NFD	0	0	1	1	1
OED	0	0	0	0	0
SD	0	0	2	0	0
UD	0	0	0	0	0
STT	0	0	0	0	0
Totalt	1	1	4	5	7

Kilde: Dokument 1 (2020–2021), (2021–2022), (2022–2023), (2023–2024), (2023–2024) Tillegg 1 og (2024–2025).

Statistisk sentralbyrå, Forsvaret, Forsvarsbygg, Helsedirektoratet, Kriminalomsorgsdirektoratet, Norsk Polarinstitutt og Havforskningsinstituttet har årsregnskap med vesentlige feil og mangler

For 2023 har Riksrevisjonen modifisert beretningen for 7 av 235 årsregnskap på grunn av vesentlige feil og mangler.

Statistisk sentralbyrå (Finansdepartementet)

Statistisk sentralbyrå (SSB) har fått revisjonsberetning med forbehold fordi forskuddsinnbetaling fra eksternt finansiering er feilført. SSB har fortløpende inntektsført forskuddsinnbetalinger fra eksterne finansieringskilder som i stedet skulle vært ført i mellomværende og inntektsført i takt med framdriften i prosjektene.

Forsvaret (Forsvarsdepartementet)

Forsvaret har fått revisjonsberetning med forbehold fordi Riksrevisjonen ikke kan bekrefte det bokførte varelageret. Forsvaret har mange lager med store verdier i hele landet, og for at Riksrevisjonen skal kunne bekrefte verdien av varelagrene, må Riksrevisjonen bygge på de kontrollene som Forsvaret selv gjør. Forsvaret har ikke hatt gode nok sentrale kontrollrutiner.

Forsvarsbygg (Forsvarsdepartementet)

Forsvarsbygg har fått revisjonsberetning med forbehold fordi Riksrevisjonen ikke kan bekrefte regnskapslinjene leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld. Usikre forpliktelser skal regnskapsføres dersom det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør, og at verdien kan estimeres pålitelig.

Forsvarsbygg har ikke dokumentert vurderinger av omtvistede fakturaer.

Helsedirektoratet (Helse- og omsorgsdepartementet)

Helsedirektoratet har fått revisjonsberetning med forbehold fordi eksternt finansierte prosjekter er feilført med 112,2 mill. kroner. Forskuddsinnbetalinger og utbetalinger skulle vært ført mot mellomværende og deretter regnskapsført i takt med framdriften i prosjektene.

Videre gir årsregnskapet ikke et dekkende bilde av utestående fordringer og gjeld knyttet til oppgjørsordningene under Helfo.

Kriminalomsorgsdirektoratet (Justis- og beredskapsdepartementet)

Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) har fått revisjonsberetning med forbehold fordi Riksrevisjonen ikke kan bekrefte om alt salg er korrekt registrert og bokført. På grunn av manglende internkontroll hos KDI har Riksrevisjonen ikke vært i stand til å innhente tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis for inntekter på 126 mill. kroner.

Norsk Polarinstitutt (Klima- og miljødepartementet)

Norsk Polarinstitutt har fått revisjonsberetning med forbehold fordi forskuddsinnbetalinger til eksternt-finansiert virksomhet er feilført.

Norsk Polarinstitutt har fortløpende inntektsført forskuddsinnbetalinger til eksternt-finansiert virksomhet som i stedet skulle vært ført i mellomværende og inntektsført i takt med framdriften i prosjektene.

Videre er det foretatt korrigeringer ved årsslutt som medførte at driftsutgiftene ble for lave. Feilføringene gjør at gjelden ført mot mellomværende blir 48 mill. kroner for lav.

Havforskningsinstituttet (Nærings- og fiskeridepartementet)

Havforskningsinstituttet har fått revisjonsberetning med forbehold fordi eksternfinansiert virksomhet ikke er bokført riktig.

Mottatt forskuddsbetaling fra eksterne finansieringskilder er fortløpende inntektsført, i stedet for ført som gjeld mot mellomværende med statskassen og inntektsført i takt med framdriften i prosjektene.

Virksomheten har heller ikke gjennomført en fullstendig avregning av eksternfinansierte prosjekter ved årets slutt, slik at saldo på fordrings- og gjeldssiden kan tallfestes.

Det er avdekket brudd på administrativt regelverk i syv virksomheter

I revisjonen av årsregnskapene for 2023 har Riksrevisjonen avdekket vesentlige brudd på administrativt regelverk hos Forsvaret, Forsvarets forskningsinstitutt, Kriminalomsorgsdirektoratet, Statens kartverk, Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider, Veterinærinstituttet og Havforskningsinstituttet. Bruddene framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 2 Brudd på administrative regelverk i 2023

Virksomhet	Bestemmelse	Begrunnelse
Forsvaret (Forsvarsdepartementet)	Reglement for økonomistyring i staten § 14 første ledd bokstav d og bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 2.4	Forsvaret har ikke etablert og dokumentert tilstrekkelig og tilfredsstillende internkontroll, inkludert sentrale overvåkende kontroller, for beholdninger og tilhørende beholdningsendringer.
Forsvarets forskningsinstitutt (Forsvarsdepartementet)	Reglement for økonomistyring i staten § 14 første ledd bokstav d og bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 2.4	Forsvarets forskningsinstitutt har ikke hatt gode nok internkontrollrutiner når det gjelder generelle IT-kontroller i tilknytning til den finansielle rapporteringen.
Kriminalomsorgsdirektoratet (Justis- og beredskapsdepartementet)	Reglement for økonomistyring i staten § 14 bokstav a	Kriminalomsorgsdirektoratet har ikke hatt internkontrollrutiner som sikrer at alt kreditt- og kontantsalg fra arbeidsdriften blir registrert og bokført.
Statens kartverk (Kommunal- og distriktsdepartementet)	Reglement for økonomistyring i staten § 14 første ledd bokstav a og bokstav f	Statens kartverk har ikke hatt internkontrollrutiner som sikrer at driftsinntekter for prosjekter blir fulgt opp på tvers av virksomheten som helhet.
Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (Kultur- og likestillingsdepartementet)	Reglement for økonomistyring i staten § 14 første ledd bokstav a	Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider har ikke hatt internkontrollrutiner som sikrer at kontanter fra salg i butikken ved Nidarosdomen blir overført til virksomhetens bankkonto fortløpende.
Veterinærinstituttet (Landbruks- og matdepartementet)	Reglement for økonomistyring i staten § 14 første ledd bokstav d	Veterinærinstituttet har ikke hatt internkontrollrutiner som sikrer at aktuelle IT-prosesser blir gjennomgått hos tjenesteleverandøren av økonomisystemene.
Havforskningsinstituttet (Nærings- og fiskeridepartementet)	Reglement for økonomistyring i staten § 14 første ledd bokstav d	Havforskningsinstituttet har ikke hatt internkontrollrutiner som sikrer god nok regnskapsrapportering av eksternfinansiert virksomhet.

Kilde: Revisjonsberetningene.

4.1.3 INFORMASJON OM ANDRE FORHOLD

Eksternfinansierte prosjekter

Virksomhetene skal ha kontroll på kostnadene til aktivitetene som skal finansieres av eksterne finansieringskilder. Dette krever at virksomheten har gode systemer for regnskapsføring og oppfølging av prosjektmidler.

I årets finansielle revisjon har SSB, Helsedirektoratet, Norsk Polarinstitutt og Havforskningsinstituttet fått revisjonsberetning med forbehold på grunn av feil regnskapsføring av eksternfinansierte prosjekter.

Flere virksomheter i staten er ansvarlig for prosjekter som finansieres helt eller delvis med eksterne midler. Prosjektene er ofte forskningsprosjekter, finan-

siert enten av kommersielle aktører i markedet eller av eksterne bidragsytere som for eksempel Norges forskningsråd eller EUs tilskuddsordninger.

Finansieringen kan mottas forskuddsvis eller etterskuddsvis. Når den eksterne parten forskuddsbetaler, skal bruttobudsjetterte virksomheter bokføre det som gjeld mot mellomværende med statskassen og inntektsføre det i tråd med framdriften i prosjektet.

Når prosjektene finansieres etterskuddsvis, vil inntektene som skal dekke utgiftene, komme i perioden etter at utgiftene har blitt betalt. Dette vil medføre at en bruttobudsjettert virksomhet kan risikere å overskride budsjettet dersom innbetalingen kommer året etter.

Det er viktig at virksomheten har kontroll på kostnadene til aktivitetene som skal finansieres av eksterne finansieringskilder. Dette krever at virksomheten har gode systemer for regnskapsføring og oppfølging av prosjektmidler.

Innføring av obligatorisk SRS

Statlige regnskapsstandarder (SRS) er etter tilråding fra DFØ gjort obligatoriske for alle statlige virksomheter med en innføringsperiode på fem år fra 1. januar 2022, jf. Prop 1 S (2021–2022), Innst. 2 S (2021–2022) og vedtak i Stortinget 2. desember 2021. Virksomhetene har avtalt implementeringstidspunkt med DFØ i samråd med ansvarlig departement. Ved utgangen av 2023 rapporterer 84 av 235 statlige regnskap etter SRS. Hovedtyngden av virksomheter kommer til å ta i bruk SRS fra og med regnskapsåret 2026.

Periodisert regnskap etter SRS gir en bedre oversikt over eiendeler og forpliktelser og mer åpen informasjon om statens økonomiforvaltning. SRS-regnskapet gir supplerende informasjon blant annet om virksomhetenes eiendeler og forpliktelser, i tillegg til at kostnader/inntekter måles når de påløper, og ikke bare når de betales. Dette åpner også for nye muligheter for økonomi- og virksomhetsstyring, som for eksempel:

- bruk av regnskapsinformasjon for å måle ressursbruk på aktiviteter på en mer presis måte
- flere muligheter for mer presis måling av hva en virksomhet har kapasitet til å gjennomføre og oppnå i en gitt periode
- et bedre grunnlag for langsiktig planlegging og mer realistiske budsjettinnspill.

Regnskapsinformasjonen kan også gi bedre informasjonsgrunnlag til å evaluere økonomiske effekter av utviklingstiltak i virksomhetene og analyser av egen produktivitet.

Eksempelvis vil en investering i forsvarsmateriell belastes i kontantregnskapet i investeringsåret når utgiftene bli betalt. Men slikt forsvarsmateriell er investeringer som skal brukes i mange år. Dette kommer til

uttrykk i SRS-regnskapet gjennom at investeringen avskrives over levetiden.

DFØ har laget et omfattende veiledningsmaterieell for hvordan virksomheter kan modernisere virksomhetsstyringen, og hvordan departementer kan utnytte informasjonen i etatsstyringen. Virksomhetene og departementene velger selv om de ønsker å ta i bruk dette veiledningsmateriellet.

Overgang til SRS innebærer at virksomhetene og departementene skal utarbeide en åpningsbalanse og bygge opp internkontroll og rutiner for å sikre kvalitet i regnskapene.

Riksrevisjonen som ekstern revisor for alle statlige virksomheter og departementer har fulgt virksomhetene som har gått over til SRS.

For at SRS skal ha verdi som styringsverktøy, må SRS-regnskapene faktisk tas i bruk som grunnlag for virksomhetsstyringen og i departementenes etatsstyring. De fleste virksomhetene som har tatt i bruk SRS, har fortsatt innrettet styringen sin etter kontantprinsippet. Dette har kommet fram gjennom Riksrevisjonens dialog med departementene og virksomhetene. Etter Riksrevisjonens oppfatning er det et stort potensial for å forbedre virksomhetsstyringen med utgangspunkt i regnskapene ført etter SRS.

Dersom alle statlige virksomheter og departementer rapporterer etter SRS-prinsippene uten å bruke regnskapsinformasjonen til bedre virksomhets- og etatsstyring, er det en risiko for at staten bruker mye ressurser på en reform som ikke gir ønskede gevinster og merverdi.

5. Komiteens generelle merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kari Henriksen, Frode Jacobsen og Kirsti Leirtrø, fra Høyre, lederen Peter Frølich og Svein Harberg, fra Senterpartiet, Nils T. Bjørke, fra Fremskrittspartiet, Carl I. Hagen, fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Lysbakken, fra Rødt, Seher Aydar, og fra Venstre, Grunde Almeland, viser til Dokument 1 (2024–2025) Riksrevisjonens årlige rapport om revisjon – fra statsbudsjett til statsregnskap 2023.

Komiteen merker seg at statens regnskap i all hovedsak er riktig og i samsvar med lover og regler. Komiteen viser til at Riksrevisjonen har revidert statsregnskapet og 235 årsregnskaper for departementer, statlige virksomheter og fond, herunder for Sametinget. Komiteen registrerer at det er funnet vesentlige feil og mangler i sju av årsregnskapene.

Komiteen viser til at Riksrevisjonen har kontrollert både inntektene og utgiftene i statsregnskapet, og at skatter og avgifter i 2023 utgjorde 1 352 mrd. kroner og inntektene fra petroleumsvirksomheten 1 008 mrd. kroner.

Komiteen merker seg videre at statens resultatregnskap har både utgifter og inntekter på 3 093 mrd. kroner, at staten har eiendeler for 17 704 mrd. kroner, en gjeld på 835 mrd. kroner, og at staten med det har en egenkapital på 16 869 mrd. kroner.

Komiteen viser videre til Riksrevisjonens kontroll av budsjettgjennomføringen ut fra en risiko- og vesentlighetsvurdering, og registrerer at det i år rapporteres fem nye saker.

Komiteen viser til Riksrevisjonens oppfølging av saker som tidligere er rapportert til Stortinget, og at det i 2023 er tolv slike saker. Komiteen merker seg at Riksrevisjonen er tilfreds med oppfølgingen i elleve av disse sakene, mens saken om forvaltning av nedlagte gruver etter forurensningsloven følges opp for andre gang. Komiteen merker seg at Riksrevisjonen ikke er tilfreds med forvaltningens oppfølging av denne saken, og at det rettes kritikk mot Nærings- og fiskeridepartementet for dette.

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 3 og Riksrevisjonens konklusjoner om statsregnskapet:

«Riksrevisjonen mener at statsregnskapet for 2023 er riktig avlagt og presentert.

- Bevilgningsregnskapet er riktig avlagt.
- Kapitalregnskapet er riktig avlagt.
- Statsregnskapets oversikter over fullmakter er riktig presentert etter gjeldende regelverk.
- Svalbardregnskapet er riktig avlagt.»

Komiteen merker seg konklusjonene og slutter seg til disse. Komiteen viser ellers til sine kommentarer knyttet til det enkelte departement.

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 4 og Riksrevisjonens konklusjoner til årsregnskapene:

«Riksrevisjonen mener at med unntak av syv er alle årsregnskapene for departementene og underliggende virksomheter riktige.

- 228 av 235 årsregnskap er uten vesentlige feil og mangler.
- Statistisk sentralbyrå, Forsvaret, Forsvarsbygg, Helsedirektoratet, Kriminalomsorgsdirektoratet, Norsk Polarinstitutt og Havforskningsinstituttet har årsregnskap som inneholder vesentlige feil og mangler.
- Det er avdekket brudd på administrativt regelverk i syv virksomheter.»

Komiteen merker seg konklusjonene og slutter seg til disse. Komiteen viser ellers til sine

kommentarer knyttet til det enkelte departement og underliggende virksomheter.

Del II Statsministerens kontor og departementene

6. Tverrgående saker

6.1 Oppfølging av om statlige virksomheter etterlever kravet om å kontrollere lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider

6.1.1 KONKLUSJON

Riksrevisjonen avslutter saken.

Riksrevisjonen vurderer det som positivt at alle de elleve departementene som var omfattet av undersøkelsen, har iverksatt relevante tiltak. Departementene har i sin styring og kontroll fulgt opp de underliggende virksomhetene. Arbeids- og inkluderingsdepartementet har foretatt endringer i forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter og vil vurdere å tydeliggjøre kontrollplikten.

Ansvarlige departementer: Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, Energidepartementet, Finansdepartementet, Forsvarsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kunnskapsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Samferdselsdepartementet.

6.1.2 RIKSREVISJONENS VURDERING

Riksrevisjonen vurderer det som positivt at de ti departementene og Arbeids- og inkluderingsdepartementet har iverksatt relevante tiltak. De ti departementene har fulgt opp Riksrevisjonens merknader i etatsstyringen av de underliggende virksomhetene.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har iverksatt endringer i forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Det er også gjort endringer i veilederen om forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Veilederen kan hjelpe oppdragsgiveren med hvordan virksomheten skal etterleve forskriften.

I arbeidet med ny lov om offentlige anskaffelser er det foreslått å tydeliggjøre bestemmelser om samfunns-hensyn, inkludert bestemmelser om lønns- og arbeidsvilkår. Forslaget vil kunne bidra til å styrke oppfølgingen av lønns- og arbeidsvilkår i statlige virksomheter.

Riksrevisjonen avslutter saken.

6.1.3 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 5.1 om oppfølging av om statlige virksomheter etterlever kravet om å kontrollere lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider.

Komiteen merker seg med tilfredshet at alle elleve departementer som er omfattet av undersøkelsen, har iverksatt tiltak.

Komiteen merker seg at Riksrevisjonen avslutter saken, og slutter seg til konklusjonen.

6.2 Oppfølging av Riksrevisjonens undersøkelse av søknadsbaserte tilskudd i møte med virusutbruddet i 2020

6.2.1 KONKLUSJON OG OVERORDNET VURDERING

Riksrevisjonen avslutter saken.

De undersøkte departementene har iverksatt flere tiltak for å følge opp Riksrevisjonens anbefalinger og læringspunkter. Tiltakene omfatter blant annet nye rutiner for krisehåndtering og iverksetting av forskjellige typer forskningsprosjekter. Det er også vært mye dialog på departementsnivå for å styrke samordningen og kontroll i framtidige kriser.

Ansvarlige departementer: Finansdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet.

6.2.2 RIKSREVISJONENS VURDERING

Riksrevisjonens oppfølging av undersøkelsen om søknadsbaserte tilskudd i møte med virusutbruddet viser at departementene har iverksatt flere tiltak for å identifisere læringspunkter basert på de koronarelaterte støttetiltakene.

Finansdepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet har utarbeidet nye retningslinjer for krisehåndtering basert på erfaringene som ble gjort under pandemien. Nærings- og fiskeridepartementet har ikke utviklet egne retningslinjer, men har hatt et nært samarbeid med Finansdepartementet om kompensasjonsordningene for næringslivet.

Riksrevisjonen har merket seg at det har vært et bredt samarbeid mellom de berørte departementene for å styrke samordningen og kontrollen på tvers i forbindelse med pågående og framtidige krisetiltak.

Riksrevisjonen avslutter saken.

6.2.3 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 5.2 om oppfølging av Riksrevisjonens undersøkelse av søknadsbaserte tilskudd i møte med virusutbruddet i 2020.

Komiteen merker seg at departementene har iverksatt flere tiltak for å identifisere læringspunkter basert på de koronarelaterte støttetiltakene, samt at det har vært et bredt samarbeid mellom de berørte departementene for å styrke samordningen og kontrollen på tvers.

Komiteen merker seg at Riksrevisjonen avslutter saken, og slutter seg til konklusjonen.

7. Statsministerens kontor

Statsministerens kontor (SMK) bistår statsministeren i å lede og samordne arbeidet i regjeringen.

Kontoret står for den formelle kontakten mellom regjeringen og Stortinget og samordner regjeringsmedlemmenes deltakelse i Stortingets debatter og spørretimer. Kontoret har også ansvaret for å forberede, gjennomføre og følge opp regjeringskonferansene.

SMK har arbeidsgiverfunksjoner for samtlige regjeringspolitikere. Regjeringsadvokaten er også tilknyttet SMKs ansvarsområde. Det meste av utgiftene på området går til lønn og godtgjørelser til ansatte.

7.1 Konklusjoner for Statsministerens kontor

- Statsregnskapet for Statsministerens kontor er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap er riktig avlagt.
- Riksrevisjonen har ingen nye saker.
- Riksrevisjonen har ingen oppfølging av tidligere saker.

7.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 6 om Statsministerens kontor.

Komiteen tar til etterretning at statsregnskapet for Statsministerens kontor er riktig avlagt og presentert, at alle årsregnskap er riktig avlagt, og at Riksrevisjonen ikke har nye saker eller oppfølging av tidligere saker.

8. Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) har ansvar for politikken knyttet til arbeidsmarked, arbeidsmiljø, inkludering, pensjoner og velferd.

Ifølge budsjettforslaget for 2023 i Prop. 1 S (2022–2023) legger regjeringen arbeidslinjen til grunn i arbeids- og velferdspolitikken for at alle som vil og kan jobbe, skal få mulighet til det. Integreringspolitikken skal bidra til å få flere i arbeid, bygge sterke fellesskap og gode fellesarenaer, fremme likestilling og bekjempe negativ sosial kontroll.

Ifølge regjeringen skal budsjettforslaget for 2023 bygge opp under et velfungerende arbeidsmarked og et mer inkluderende arbeidsliv som skal stimulere til arbeid og selvforsørgelse.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet skal styrkes for å håndtere ankomster fra Ukraina.

8.1 Konklusjoner for Arbeids- og inkluderingsdepartementet

- Statsregnskapet for Arbeids- og inkluderingsdepartementet er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap er riktig avlagt.
- Riksrevisjonen har ny sak om
 - behandling av feilutbetalinger i Nav – ikke tilfredsstillende.
- Riksrevisjonen har fulgt opp tidligere saker om
 - etterkontroll av koronarelaterte ytelser i Nav – saken avsluttes.
 - kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider – saken avsluttes.

8.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 7.1 og tar til etterretning at alle årsregnskaper er riktig avlagt. Komiteen merker seg at tidligere saker som er blitt fulgt opp, nå er avsluttet, og slutter seg til konklusjonen.

8.3 Behandling av feilutbetalinger i Nav

KONKLUSJON

Arbeids- og velferdsetaten (Nav) etterlever ikke det gjeldende regelverket i arbeidet med å korrigere og kreve tilbake feilutbetalte sykepengen og arbeidsavklaringspenge.

- Nav har uten hjemmel i lov eller stortingsvedtak ettergitt feilutbetalte sykepenge mellom 4 972 kroner (som tilsvarer fire rettsgebyr) og 50 000 kroner.

- Nav har ettergitt feilutbetalte beløp under 4 972 kroner uten å vurdere om mottakeren har opptrådt forsettlig eller grovt uaktsomt.
- Mange feilutbetalte beløp foreldes og kan ikke kreves tilbake.
- Mottakeren må vente lenge på det endelige vedtaket om feilutbetaling.
- Nav har ikke en internkontroll som i tilstrekkelig grad sikrer at sykepenge og arbeidsavklaringspenge som utbetales feil, korrigeres.

8.3.1 OVERORDNET VURDERING

Riksrevisjonen mener det ikke er tilfredsstillende at Arbeids- og velferdsetaten (Nav) har ettergitt feilutbetalte sykepenge uten hjemmel i lov eller stortingsvedtak. Det er heller ikke tilfredsstillende at Nav ikke vurderer om feilutbetalinger kan kreves tilbake etter kravene i folketrygdloven, og at betydelige midler går tapt fordi Nav ikke behandler feilutbetalingene før de foreldes.

8.3.2 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 7.3 om behandlingen av feilutbetalinger i Nav. Komiteen merker seg at Riksrevisjonen mener det ikke er tilfredsstillende at Arbeids- og velferdsetaten (Nav) har ettergitt feilutbetalte sykepenge uten hjemmel i lov eller stortingsvedtak. Det er heller ikke tilfredsstillende at Nav ikke vurderer om feilutbetalinger kan kreves tilbake etter kravene i folketrygdloven, og at betydelige midler går tapt fordi Nav ikke behandler feilutbetalingene før de foreldes. Komiteen er enig i Riksrevisjonens konklusjon.

8.4 Oppfølging av Navs kontroll med de koronarelaterte ytelsene

8.4.1 KONKLUSJON

Riksrevisjonen avslutter saken.

Riksrevisjonens oppfølging av revisjonen fra 2021 viser at Arbeids- og inkluderingsdepartementet har gjennomført tiltak for å følge opp Arbeids- og velferdsetaten (Nav) sin kontroll med de koronarelaterte ytelsene.

Etaten har kontrollert saker med høye feilutbetalte beløp. Selv om Nav i 2024 fortsetter den forsterkede innsatsen med etterkontroller for å avdekke flere feilutbetalinger, vil mange mulige feilutbetalingssaker ikke bli kontrollert. Sakene som ikke kontrolleres, vil foreldes fortløpende.

Ansvarlig departement: Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

8.4.2 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 7.5 om oppfølging av Navs kontroll med de koronarelaterte ytelsene. Komiteen merker seg at Riksrevisjonen avslutter saken, og er enig i den konklusjonen.

8.5 Oppfølging av Riksrevisjonens undersøkelse om uførereformen

8.5.1 KONKLUSJON

Riksrevisjonen avslutter saken.

Riksrevisjonen vurderer at Arbeids- og inkluderingsdepartementet arbeider med flere relevante tiltak. Departementet vurderer endringer i reglene for å kombinere uføretrygd og arbeidsinntekt.

Det er en liten økning i andelen uføre som kombinerer stønad med arbeid.

Riksrevisjonen avslutter oppfølgingen, men temaet inngår i en ny undersøkelse om frafall fra arbeidslivet.

Ansvarlig departement: Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

8.5.2 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 7.6 om oppfølging av Riksrevisjonens undersøkelse av uførereformen. Komiteen merker seg at Riksrevisjonen har temaet i en ny undersøkelse og avslutter saken, og er enig i den konklusjonen.

9. Barne- og familiedepartementet

Barne- og familiedepartementet (BFD) har ansvaret for politikktutformingene på områdene barnevern, oppvekst og levekår, barn og unge, familie og samliv, tro og livssyn og forbrukerpolitikk.

Hovedprioriteringene i regjeringens budsjettforslag for 2023 i Prop. 1 S (2022–2023) var:

- å gi barn, unge og familier gode forutsetninger til å forme gode liv for seg og sine
- å innføre ny barnevernslov fra 1. januar 2023 og å fortsette arbeidet for et bedre barnevern som bidrar til at flere barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår
- å innføre en tiltakspakke for å heve kvaliteten i det kommunale barnevernet samt å starte arbeid med en kvalitetsreform for både det kommunale og det statlige barnevernet
- å sikre et sterkt forbrukervern og legge til rette for at forbrukerne kan ta bevisste valg basert på god og pålitelig informasjon

- å bidra til et livssynsåpent samfunn ved at tilskuddene til tros- og livssynssamfunnene, herunder Den norske kirke, blir videreført og forvaltet effektivt
- å følge opp lov om Opplysningsvesenets fond med blant annet en vurdering av den framtidige forvaltningen av fondet og å beregne den samlede verdien av eiendelene som tilfaller staten, samt å utvikle en bevaringsstrategi for de kulturhistorisk viktige kirkebyggene.

9.1 Konklusjoner for Barne- og familiedepartementet

- Statsregnskapet for Barne- og familiedepartementet er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap er riktig avlagt.
- Riksrevisjonen har ingen nye saker.
- Riksrevisjonen har ingen oppfølging av tidligere saker.

9.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 8 om Barne- og familiedepartementet.

Komiteen tar til etterretning at statsregnskapet for Kultur- og likestillingsdepartementet er riktig avlagt og presentert.

Komiteen viser til at Riksrevisjonen har gjennomført revisjon av åtte årsregnskaper på departementets ansvarsområde, og at Riksrevisjonen mener at alle årsregnskapene for departementet og underliggende virksomheter er riktig avlagt.

Komiteen tar dette til etterretning og har ingen merknader ut over dette.

10. Finansdepartementet

Finansdepartementet (FIN) planlegger og iverksetter den økonomiske politikken i Norge. Departementet har blant annet ansvar for budsjettpolitikken, skatte- og avgiftspolitikken, regulering av finansmarkedene og Statens pensjonsfond.

Ifølge regjeringens budsjettforslag for 2023 i Prop. 1 S (2022–2023) bruker departementet hvert år betydelige ressurser på å utrede og utarbeide skatte-, avgifts- og tollforslag. Virksomhetene under Finansdepartementet har store og komplekse IT-systemporteføljer, og velfungerende og sikre IT-systemer er avgjørende for å løse samfunnsoppdraget. Skatteetaten viderefører arbeidet med å samordne og modernisere reglene for sine innkreivingsoppgaver gjennom programmet Fremtidens innkreiving. Tolletaten jobber med å digitalisere systemstøtte på kontrollområdet og med ekspressfortolling.

10.1 Konklusjoner for Finansdepartementet

- Statsregnskapet for Finansdepartementet er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap, med unntak av regnskapet for Statistisk sentralbyrå, er riktig avlagt.
- Riksrevisjonen har ny sak om
 - Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) som tjenesteleverandør – ikke tilfredsstillende.
- Riksrevisjonen har fulgt opp tidligere saker om
 - kompensasjonsordning for merverdiavgift – saken avsluttes.
 - søknadsbaserte tilskudd i møte med virusutbruddet i 2020 – saken avsluttes.
 - kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider – saken avsluttes.

10.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 9 om Finansdepartementet.

Komiteen tar til etterretning at statsregnskapet for Finansdepartementet er riktig avlagt og presentert, og at alle årsregnskap – med unntak av Statistisk sentralbyrå – er riktig avlagt.

Komiteen tar videre til etterretning at Riksrevisjonen har tre tidligere saker som har blitt fulgt opp, og hvor alle tre nå avsluttes.

10.3 Direktoratet for forvaltning og økonomistyring som tjenesteleverandør oppfyller ikke krav til avstemming i økonomiregelverket

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) som tjenesteleverandør for statlige regnskaper oppfyller ikke kravene om dokumentasjon av balansen og avstemming. Uten tilstrekkelige og hensiktsmessige avstemming og spesifiseringer kan vesentlige feil ved regnskapene ikke bli avdekket og korrigert. Dette kan få konsekvenser for et stort antall av statens regnskaper.

Ansvarlig departement: Finansdepartementet.

10.3.1 OVERORDNET VURDERING

Ikke tilfredsstillende

Riksrevisjonen mener at det ikke er tilfredsstillende at DFØ som tjenesteleverandør for statlige regnskaper ikke oppfyller kravene om dokumentasjon og kontroll av balansen (avstemming) for kundenes årsregnskaper.

10.3.2 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen merker seg med bekymring at Riksrevisjonen har en ny sak om Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) som tjenesteleverandør, og hvor konklusjonen er at det ikke er tilfredsstillende at DFØ som tjenesteleverandør for statlige regnskaper ikke oppfyller kravene om dokumentasjon og kontroll av balansen for kundenes årsregnskaper. Komiteen forutsetter at dette følges opp av Finansdepartementet.

11. Forsvarsdepartementet

Forsvarsdepartementet (FD) har ansvar for å utforme og iverksette norsk sikkerhets- og forsvarspolitik.

Ifølge regjeringens budsjettforslag for 2023 i Prop. 1 S (2022–2023) har norsk sikkerhets- og forsvarspolitik som formål å beskytte Norges suverenitet, territoriale integritet, demokratiske styresett og politiske handlefrihet mot politisk, militært og annet press. NATO og det transatlantiske sikkerhetsfellesskapet er bærebjelken i norsk sikkerhetspolitikk. Norge vil medvirke til å forebygge væpnet konflikt og vil arbeide for fred og stabilitet innenfor en global, multilateral rettsorden bygd på prinsippene som er nedfelt i FN-pakten.

Regjeringens budsjettforslag bygger videre på de økonomiske forutsetningene i langtidsplanen for forsvarssektoren og tidligere års satsinger og innebærer også i 2023 en betydelig bevilgningsøkning.

Regjeringen foreslår at om lag halvparten av den økonomiske opptrappingen prioriteres til Forsvaret. Bevilgningen skal brukes til å øke ammunisjonsbeholdningen, å oppbemanne og å øke inntaket til Forsvarets skoler i 2023. Opptrappingen skal også sikre økt aktivitet ved innfasingen av nye F-35 kampfly og P8 maritime patruljefly, levetidsforlengelse for ubåter, økt vedlikeholds nivå for fregattene og fornyelse, vedlikehold og drift av simulatormaterieell til Hæren. Bevilgningen skal ta høyde for at Forsvaret trenger høyteknologisk og svært avansert utstyr. Kostnadene for slikt utstyr vokser raskere enn kostnadsveksten ellers i samfunnet. Bevilgningene til Etterretningstjenesten og Forsvarsbygg har økt, og det er satt av midler til militær støtte til Ukraina og for å erstatte det militære utstyret som er donert til Ukraina.

11.1 Konklusjoner for Forsvarsdepartementet

- Statsregnskapet for Forsvarsdepartementet er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap, med unntak av regnskapene for Forsvaret og Forsvarsbygg, er riktig avlagt.

- Det er avdekket brudd på administrativt regelverk hos Forsvaret og Forsvarets forskningsinstitutt.
- Riksrevisjonen har ny sak om
 - rammeavtaler i forsvarssektoren – kritikkverdig.
- Riksrevisjonen har fulgt opp tidligere sak om
 - kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider – saken avsluttes.

11.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 10 om Forsvarsdepartementet.

Komiteen tar til etterretning at statsregnskapet for Forsvarsdepartementet er riktig avlagt og presentert. Komiteen tar videre til etterretning at årsregnskapene for Forsvaret og Forsvarsbygg ikke er riktig avlagt, samt at det er avdekket brudd på administrativt regelverk hos Forsvaret og Forsvarets forskningsinstitutt.

Komiteen viser til at Riksrevisjonen i sin undersøkelse av rammeavtaler i forsvarssektoren har konkludert med at det er kritikkverdig at Forsvarsdepartementet ikke har hatt tilstrekkelig kontroll med at virksomhetene i forsvarssektoren har etablert systemer og rutiner som sikrer at anskaffelser av varer og tjenester skjer i samsvar med anskaffelsesregelverket. Komiteen slutter seg til dette.

Komiteen viser videre til at Riksrevisjonen har fulgt opp tidligere sak om kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider, og at saken avsluttes. Komiteen tar dette til etterretning.

11.3 Det er avdekket brudd på det administrative regelverket hos Forsvaret og Forsvarets forskningsinstitutt

Forsvaret har ikke etablert og dokumentert god nok internkontroll, herunder sentrale overvåkede kontroller, når det gjelder beholdninger og tilhørende beholdningsendringer av varer og driftsmateriell. Dette har ført til at beholdninger og forbruk av varer og driftsmateriell ikke er oppført med riktig beløp. Forsvarets forskningsinstitutt har ikke etablert og dokumentert god nok intern kontroll når det gjelder generelle IT-kontroller i tilknytning til den finansielle rapporteringen.

Dette er i strid med reglement for økonomistyring i staten § 14 første ledd bokstav d, hvor det framgår at alle virksomheter skal etablere systemer og rutiner som har innebygd intern kontroll for å sikre at regnskap og informasjon om resultater er pålitelig og nøyaktig.

Det vises også til punkt 2.4 i bestemmelser om økonomistyring i staten:

«Virksomhetens ledelse har ansvaret for å påse at internkontrollen er tilpasset risiko og vesentlighet, at den fungerer på en tilfredsstillende måte og at den kan dokumenteres.»

11.4 Rammeavtaler i forsvarssektoren

Virksomhetene i forsvarssektoren har ikke etablert systemer og rutiner som sikrer at anskaffelser av varer og tjenester skjer i samsvar med anskaffelsesregelverket.

- Det er svak oppfølging og kontroll av rammeavtaler.
- Det er foretatt direkte kjøp i strid med anskaffelsesregelverket.

Ansvarlig departement: Forsvarsdepartementet.

11.4.1 OVERORDNET VURDERING

Riksrevisjonen mener det er kritikkverdig at Forsvarsdepartementet ikke har hatt tilstrekkelig kontroll med at virksomhetene i forsvarssektoren har etablert systemer og rutiner (internkontroll) som sikrer at anskaffelser av varer og tjenester skjer i samsvar med anskaffelsesregelverket.

11.4.2 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen registrerer at det er avdekket brudd på det administrative regelverket hos Forsvaret og Forsvarets forskningsinstitutt. Komiteen viser til at Riksrevisjonens undersøkelse fant at Forsvaret ikke har etablert og dokumentert god nok internkontroll når det gjelder beholdninger og tilhørende beholdningsendringer av varer og driftsmateriell, samt at Forsvarets forskningsinstitutt ikke har etablert og dokumentert god nok intern kontroll for generelle IT-kontroller i tilknytning til den finansielle rapporteringen. Komiteen merker seg at dette er i strid med reglement for økonomistyring i staten § 14 første ledd bokstav d.

Komiteen viser til Riksrevisjonens undersøkelse av rammeavtaler i forsvarssektoren. Komiteen viser til at Riksrevisjonen har funnet det kritikkverdig at virksomhetene i forsvarssektoren ikke har etablert systemer og rutiner som sikrer at anskaffelser av varer og tjenester skjer i samsvar med anskaffelsesregelverket. Komiteen viser til at Riksrevisjonen har konkludert med at det er svak oppfølging og kontroll av rammeavtaler, og at det er foretatt direkte kjøp i strid med anskaffelsesregelverket. Komiteen slutter seg til Riksrevisjonens kritikk.

Komiteen viser til Stortingets forsvarsforlik i Innst. 426 S (2023–2024) og følgende merknad fra Stortingets utenriks- og forsvarskomite:

«Komiteen mener langtidsplanen må støtte opp under økt motstandskraft og beredskap i hele samfun-

net, og at planens gjennomførbarhet også avhenger av at den har langsiktig legitimitet i befolkningen.»

Komiteen understreker at forsvarssektoren må bruke sine budsjettmidler på en måte som sikrer tillit til offentlige anskaffelser. Komiteen slutter seg til Riksrevisjonens anbefaling om at Forsvarsdepartementet i samarbeid med virksomhetene sørger for nødvendige systemer og rutiner for å sikre at rammeavtaler blir brukt som de er tiltenkt, og at prinsippene i anskaffelsesloven blir etterlevd.

12. Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) har det overordnede ansvaret for at befolkningen får gode og likeverdige helse- og omsorgstjenester.

Ifølge budsjettforslaget for 2023 i Prop. 1 S (2022–2023) vil regjeringen styrke vår felles helsetjeneste og motvirke sosiale og økonomiske helseforskjeller.

Sentrale mål for helse- og omsorgspolitikken er:

- god helse og mestring i befolkningen, uavhengig av sosial bakgrunn
- gode pasientforløp og rask tilgang til tjenester i hele landet
- at helse- og omsorgstjenesten er et attraktivt arbeidssted i et livslangt karriereløp
- bærekraftig og rettferdig ressursbruk
- at helse- og omsorgssektoren er forberedt i møte med kriser og katastrofer.

Budsjettforslaget viser at følgende områder har blitt særlig styrket sammenliknet med 2022:

- grunnfinansiering og økt aktivitet i sykehus
- allmennlegetjenesten
- utdanningsstillinger og spesialsykepleiere
- psykisk helse, rus og helsestasjons- og skolehelsetjenesten
- tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede.

12.1 Konklusjoner for Helse- og omsorgsdepartementet

- Statsregnskapet for Helse- og omsorgsdepartementet er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap, med unntak av regnskapet for Helse direktoratet, er riktig avlagt.
- Riksrevisjonen har ingen nye saker.
- Riksrevisjonen har fulgt opp tidligere sak om
 - årsaker til lang saksbehandlingstid på pasientskadeområdet – saken avsluttes.

12.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 11 om konklusjoner for Helse- og omsorgsdepartementet. Komiteen tar til etterretning at statsregnskapet for Helse- og omsorgsdepartementet er riktig avlagt og presentert, og at alle årsregnskap med unntak av regnskapet for Helse direktoratet er riktig avlagt.

12.3 Oppfølging av Riksrevisjonens undersøkelse av årsaker til lang saksbehandlingstid på pasientskadeområdet

12.3.1 KONKLUSJON

Riksrevisjonen avslutter saken.

Helse- og omsorgsdepartementet har fulgt opp saksavviklingen og saksbehandlingstidene i Norsk pasientskadeerstatning og Nasjonalt klageorgan for helse-tjenesten. Riksrevisjonen merker seg at etatene har iverksatt tiltak, og at det har vært en reduksjon i saksbehandlingstidene de siste årene. Videre merker Riksrevisjonen seg at departementet har satt ned en ekspertgruppe som skal evaluere pasientskadeordningen.

Ansvarlig departement: Helse- og omsorgsdepartementet.

12.3.2 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen merker seg at tidligere sak om årsaker til lang saksbehandlingstid på pasientskadeområdet er avsluttet. Komiteen slutter seg til konklusjonen.

12.3.3 OPPRINNELIG SAK

Riksrevisjonen gjennomførte for perioden 2014–2019 en undersøkelse av årsaker til den lange saksbehandlingstiden på pasientskadeområdet. Undersøkelsen ble rapportert til Stortinget i Dokument 1 (2020–2021).

Riksrevisjonen hadde følgende hovedfunn:

- Det var fortsatt for lang saksbehandlingstid for pasientskadesaker, men det var gjort noen forbedringer det siste året.
- Helseklage og Pasientskadenemnda hadde et svært høyt antall ubehandlede saker som førte til lang saksbehandlingstid.
- Saksbehandlingen var i liten grad tilpasset sakens kompleksitet og størrelse på erstatningen.
- Virksomhetenes bruk av de økte bevilgningene hadde ikke ført til den ønskede reduksjonen i saksbehandlingstid.

13. Justis- og beredskapsdepartementet

Justis- og beredskapsdepartementet (JD) har ansvar for rettsvesenet, kriminalomsorgen, politi- og påtalemyndigheten, redningstjenesten, samfunnssikkerhet, utlendingsmyndigheter og polarområdene.

Ifølge budsjettforslaget for 2023 i Prop. 1 S (2022–2023) har justissektoren følgende overordnede mål:

- sterke og trygge lokalsamfunn over hele landet
- rettssikkerhet
- godt og tilgjengelig lovverk
- kontrollert og bærekraftig innvandring
- trygghet i samfunnet
- lav kriminalitet
- godt forvaltede polarområder.

Regjeringen kommenterer i budsjettforslaget for 2023 at de krever at det må prioriteres strengt, men at de likevel har funnet rom for enkelte nye satsinger på justis- og beredskapsområdet. Disse inkluderer en videreføring av økt bevilgning til politiet, kriminalomsorgen, domstolene og påtalemakten. Den russiske invasjonen av Ukraina har medført grunnleggende og varige endringer i den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa. Det foreslås derfor økte bevilgninger til å styrke den sivile beredskapen i Norge.

13.1 Konklusjoner for Justis- og beredskapsdepartementet

- Statsregnskapet for Justis- og beredskapsdepartementet er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap, med unntak av regnskapet for Kriminalomsorgsdirektoratet, er riktig avlagt.
- Det er avdekket brudd på det administrative regelverket hos Kriminalomsorgsdirektoratet.
- Riksrevisjonen har ingen nye saker.
- Riksrevisjonen har fulgt opp tidligere sak om
 - kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider – saken avsluttes.

13.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 12 om Justis- og beredskapsdepartementet.

Komiteen tar til etterretning at statsregnskapet for Justis- og beredskapsdepartementet er riktig avlagt og presentert, samt at alle årsregnskaper – med unntak av Kriminalomsorgsdirektoratet – er riktig avlagt.

13.3 Det er avdekket brudd på det administrative regelverket hos Kriminalomsorgsdirektoratet

Kriminalomsorgsdirektoratet har ikke hatt internkontrollrutiner som sikrer at alt kreditt- og kontantsalg fra arbeidsdriften blir registrert og bokført. Dette er i strid med reglement for økonomistyring i staten § 14 første ledd bokstav a, hvor det går fram at alle virksomheter skal etablere systemer og rutiner som har innbygd intern kontroll for å sikre at forutsatte inntekter kommer inn. Rutinene er også i strid med kravene til registrering, dagsoppgjør og kassasystemer, slik dette er formulert i bokføringsforskriften.

13.4 Komiteens merknader

Komiteen merker seg med bekymring at det er avdekket brudd på det administrative regelverket hos Kriminalomsorgsdirektoratet knyttet til arbeidsdriften, og forutsetter at dette følges opp av justis- og beredskapsministeren.

14. Klima- og miljødepartementet

Klima- og miljødepartementet (KLD) skal ivareta helheten i regjeringens klima- og miljøpolitikk. Det innebærer blant annet å følge opp de nasjonale målene for klima- og miljøarbeidet.

Klima- og miljøprofilen i regjeringens budsjettforslag for 2023 i Prop. 1 S (2022–2023) omfatter satsinger på hele miljøområdet, det vil si innsats for å ta vare på naturmangfoldet, kulturminner og kulturmiljø, medvirke til økt friluftsliv, redusere forurensning og dempe klimaendringer og negative effekter av klimaendringene.

Ifølge budsjettforslaget er Enova et viktig klima- og energivirkemiddel. Regjeringen vil øke bevilgningene til Enova, noe som skal gjøre det mulig for Enova å øke innsatsen mot prosjekter som bidrar til ikke-kvotepliktige utslippsreduksjoner.

Klimapolitikken er sektorovergripende, og utgiftene under Klima- og miljødepartementet gir alene ikke et fullstendig uttrykk for regjeringens samlede politiske prioriteringer av klima og miljø.

14.1 Konklusjoner for Klima- og miljødepartementet

- Statsregnskapet for Klima- og miljødepartementet er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap, med unntak av regnskapet for Norsk Polarinstitut, er riktig avlagt.
- Riksrevisjonen har ny sak om
 - tilskudd til klimatiltak – ikke tilfredsstillende.

- Riksrevisjonen har fulgt opp tidligere sak om
 - kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider – saken avsluttes.

14.2 Komiteens merknader

Komiteen tar til etterretning at statsregnskapet for Klima- og miljødepartementet er riktig avlagt og presentert, samt at alle årsregnskap – med unntak av Norsk Polarinstitutt – er riktig avlagt.

Komiteen tar også til etterretning Riksrevisjonens nye sak om tilskudd til klimatiltak, der Riksrevisjonen overordnede vurdering er «ikke tilfredsstillende».

14.3 Tilskudd til klimatiltak

- Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet sikrer ikke riktig bruk av tilskuddsmidlene og legger ikke godt nok til rette for at Stortinget får informasjon om tilskuddsordningens måloppnåelse.
- Miljødirektoratet sikrer ikke at kommunene dokumenterer hvordan tilskuddsmidlene er brukt.
- Miljødirektoratet har i liten grad gjennomført risikovurdering og kontroll.
- Miljødirektoratets krav til resultatrapportering er ikke tilstrekkelig målrettet.
- Klima- og miljødepartementet rapporterer i liten grad til Stortinget om ordningens oppnådde mål.

Ansvarlig departement: Klima- og miljødepartementet.

14.3.1 OVERORDNET VURDERING

Riksrevisjonen mener det ikke er tilfredsstillende at Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet ikke sikrer riktig bruk av tilskuddsmidlene og ikke legger godt nok til rette for at Stortinget får informasjon om tilskuddsordningens måloppnåelse.

14.3.2 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til Riksrevisjonens konklusjoner:

- Miljødirektoratet sikrer ikke at kommunene dokumenterer hvordan tilskuddsmidlene er brukt.
- Miljødirektoratet har i liten grad gjennomført risikovurdering og kontroll.
- Miljødirektoratets krav til resultatrapportering er ikke tilstrekkelig målrettet.
- Klima- og miljødepartementet rapporterer i liten grad til Stortinget om ordningens oppnådde mål.

Komiteen merker seg Riksrevisjonens anbefalinger:

- å sikre at Miljødirektoratet gir tydeligere og mer etterprøvbare vilkår for bruk av tilskuddsmidlene,

slik at det blir lettere for direktoratet å føre etterkontroll.

- sørge for løpende risikovurdering av ordningen med hensyn til ordningens utforming og kommunenes evne til å oppfylle kravene.
- følge opp at Miljødirektoratet gjennomfører kontroll tilpasset tilskuddsordningens risiko for å sikre mer målrettet bruk av tilskuddsmidlene.
- sikre at Miljødirektoratet finner en etterprøvable måte å rapportere om omstillingseffekt på.

Komiteen slutter seg til Riksrevisjonens anbefalinger.

15. Kommunal- og distriktsdepartementet

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) hadde i 2023 ansvar for bostedspolitik, plan- og bygningsloven, arbeidet med bærekraftsmålene, kart- og geodatapolitikken, kommuneøkonomi og lokalforvaltning, IT-politikk, elektronisk kommunikasjon, regional- og distriktspolitikk, valg gjennomføring, politikken overfor samer og nasjonale minoriteter, statlig arbeidsgiverpolitikk og statlig bygg- og eiendomsforvaltning.

Av budsjettforslaget i Prop. 1 S (2022–2023) går det fram at blant annet store statlige byggeprosjekter, inkludert nytt regjeringskvartal, inngår under departementets ansvarsområde.

Kommunal- og distriktsdepartementet har i samarbeid med Finansdepartementet ansvaret for kommunesektorens inntektsrammer. Videre har departementet ansvaret for inntektsfordelingen mellom kommuner og mellom fylkeskommuner. Størstedelen av kommunenes inntekter kommer fra skatteinntekter og rammeoverføringer fra staten. Ifølge regjeringens budsjettforslag er det et overordnet nasjonalt mål at kommunene utvikler en bærekraftig og sunn økonomiforvaltning.

KDD er ansvarlig for overføringene til Kongehuset og Det kongelige hoff. Årsregnskapene til Den Kongelige Civilliste og Åpent slott revideres av KPMG.

15.1 Konklusjoner for Kommunal- og distriktsdepartementet

- Statsregnskapet for Kommunal- og distriktsdepartementet er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap er riktig avlagt.
- Det er avdekket brudd på det administrative regelverket hos Statens kartverk.
- Riksrevisjonen har ny sak om

- toppfinansiering av ressurskrevende tjenester – ikke tilfredsstillende.
- Riksrevisjonen har fulgt opp tidligere saker om
 - kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider – saken avsluttes.

15.2 Komiteens merknader

Komiteen registrerer at statsregnskapet er riktig avlagt og presentert, det samme gjelder alle årsregnskapene.

Komiteen merker seg at Riksrevisjonen oppretter en sak om toppfinansiering av ressurskrevende tjenester, og at saken om kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider avsluttes. Komiteen er enig i konklusjonen.

15.3 Det er avdekket brudd på det administrative regelverket hos Statens kartverk

Statens kartverk har ikke hatt internkontrollrutiner som sikrer at driftsinntekter for prosjekter blir fulgt opp på tvers i virksomheten som helhet. Dette er i strid med reglement for økonomistyring i staten § 14 første ledd bokstav a og f, hvor det framgår at alle virksomheter skal etablere systemer og rutiner som har innebygd intern kontroll for å sikre at forutsatte inntekter kommer inn, og at økonomistyringen er organisert på en forsvarlig måte.

Det vises også til følgende punkter i bestemmelser om økonomistyring i staten:

- punkt 2.4 om at internkontrollen er tilpasset risiko og vesentlighet, at den fungerer på en tilfredsstillende måte, og at den kan dokumenteres
- punkt 2.5.3 bokstav a om transaksjonskontroller i tilknytning til fastsettelse av krav
- punkt 2.5.4 om kontroller på aggregert nivå
- punkt 2.5.5 om etablering av rutiner for etterkontroll.

15.3.1 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen tar til etterretning at det er avdekket brudd på det administrative regelverk hos Statens kartverk.

15.4 Toppfinansiering av ressurskrevende tjenester

15.4.1 KONKLUSJONER

Kommunal- og distriktsdepartementet har ikke utformet tilskuddsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i tråd med kravene i reglement for økonomistyring i staten.

- Beregning av tilskuddsbeløp krever informasjon som kommunene ikke har forutsetninger for å gi. Kommunal og distriktsdepartementet har ikke fulgt opp svakheter i Helsedirektoratets kontroll og forvaltning av tilskuddsordningen.
- Helsedirektoratet har ikke etablert et tilstrekkelig system for kontroll for å forebygge, avdekke og korrigere feil i kommunenes refusjonskrav.
- Helsedirektoratet har ikke gjort nok for å sikre lik praksis og forståelse av regelverket for ordningen. Ansvarlig departement: Kommunal- og distriktsdepartementet.

15.4.2 OVERORDNET VURDERING

Ikke tilfredsstillende

Riksrevisjonen mener det ikke er tilfredsstillende at Kommunal- og distriktsdepartementet ikke har sikret at tilskuddsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunene er innrettet i tråd med kravene i reglement for økonomistyring i staten med tilhørende bestemmelser.

Det er heller ikke tilfredsstillende at Kommunal- og distriktsdepartementet ikke har fulgt opp svakheter i Helsedirektoratets kontroll og forvaltning av tilskuddsordningen.

15.4.3 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen merker seg at Riksrevisjonen retter kritikk av måten tilskuddsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester er. Tilskuddsordningen er ikke utformet i tråd med reglementet for økonomistyring i staten, og Helsedirektoratet har ikke etablert et system som er tilstrekkelig for å kunne avdekke, forebygge og korrigere feil i kommunenes refusjonskrav og at det er mangelfull sikring av at praksisen og forståelsen av regelverket er lik. Riksrevisjonen mener dette ikke er tilfredsstillende. Komiteen slutter seg til denne kritikken og forutsetter at departementet sørger for at tilskuddsordningen utformes i tråd med reglementet for økonomistyring.

Komiteens medlem fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i Innst. 2 S (2024–2025) fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til finansiering av ressurskrevende tjenester i helsevesenet som reduserer kommunenes egenandel, senest ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett 2025.»

Forslaget fikk tilslutning fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

16. Kultur- og likestillingsdepartementet

Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD) hadde i 2023 ansvar for den statlige politikken og forvaltningen på områdene kultur, likestilling og diskriminering, opphavsrett, medier, idrett, frivillig virksomhet og pengespill og lotteri.

Regjeringens budsjettforslag for 2023 i Prop 1 S (2022–2023) dekket en stor bredde av virkemidler og tiltak. Dette handlet om både faste driftsbevilgninger til statlige virksomheter og statlig eide selskaper og driftstilskudd til blant annet kulturinstitusjoner, frivillige organisasjoner og aktører som skulle bidra til å fremme likestilling. I tillegg kom en rekke stipend-, vederlags- og tilskuddsordninger som var innrettet mot hele bredden av norsk kunst- og kulturliv. Disse virkemidlene bygget opp under de nasjonale målene for kulturpolitikken.

16.1 Konklusjoner for Kultur- og likestillingsdepartementet

- Statsregnskapet for Kultur- og likestillingsdepartementet er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap er riktig avlagt.
- Det er avdekket brudd på det administrative regelverket hos Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider.
- Riksrevisjonen har ingen nye saker.
- Riksrevisjonen har fulgt opp tidligere sak om
 - søknadsbaserte tilskudd i møte med virusutbruddet i 2020 – saken avsluttes.

16.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 15 om Kultur- og likestillingsdepartementet.

Komiteen tar til etterretning at statsregnskapet for Kultur- og likestillingsdepartementet er riktig avlagt og presentert.

Komiteen viser til at Riksrevisjonen tidligere har fulgt opp tidligere sak om søknadsbaserte tilskudd i møte med virusutbruddet. Komiteen viser videre til at Riksrevisjonens oppfølging viser at departementene har iverksatt flere tiltak for å identifisere læringspunkter basert på de koronarelaterte støttetiltakene, og at Kultur- og likestillingsdepartementet har utarbeidet nye retningslinjer for krisehåndtering basert på erfaringene som ble gjort under pandemien. Komiteen viser videre til at Riksrevisjonen skriver at de har merket seg at det har vært et bredt samarbeid mellom de berørte departementene for å styrke samordningen og kontrollen på tvers i forbindelse med pågående og framtidige krisetiltak. Komiteen merker seg at Riksrevisjonen avslutter saken, og er enig med Riksrevisjonen i dette.

Komiteen tar til etterretning at Riksrevisjonen ikke har noen nye saker, og har ingen ytterligere merknader.

16.3 Det er avdekket brudd på det administrative regelverket hos Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider har ikke hatt internkontrollrutiner som sikrer at kontanter fra salg i butikken ved Nidarosdomen blir overført til virksomhetens bankkonto fortløpende. Manglende kontroll og oppfølging har ført til at kontantsalg fra 2023 ikke er overført til virksomheten før i 2024. Dette er i strid med reglement for økonomistyring i staten § 14 første ledd bokstav a, hvor det framgår at alle virksomheter skal etablere systemer og rutiner som har innebygd intern kontroll for å sikre at forutsatte inntekter kommer inn.

16.4 Komiteens merknader

Komiteen viser til at Riksrevisjonen mener at Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider ikke har hatt internkontrollrutiner som sikrer at kontanter fra salg i butikken ved Nidarosdomen blir overført til virksomhetens bankkonto fortløpende. Manglende kontroll og oppfølging har ført til at kontantsalg fra 2023 ikke er overført til virksomheten før i 2024. Dette er i strid med reglement for økonomistyring i staten § 14 første ledd bokstav a, hvor det framgår at alle virksomheter skal etablere systemer og rutiner som har innebygd intern kontroll for å sikre at forutsatte inntekter kommer inn. Komiteen er enig med Riksrevisjonen i dette.

17. Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsdepartementet (KD) hadde i 2023 ansvar for barnehager, grunnskole, kulturskole, videregående opplæring, fagskoleutdanning, høyere utdanning, forskning, voksnes læring og kompetansepolitikk.

Ifølge regjeringens budsjettforslag i Prop 1 S (2022–2023) hadde departementet tre overordnede mål for kunnskapssektoren i 2023:

- Kunnskap legger grunnlag for demokrati, velferd, omstilling og bærekraft.
- Samfunnet og arbeidslivet har tilgang på relevant kompetanse.
- Kunnskapssektoren utjevner sosiale og geografiske forskjeller.

Regjeringen satset i 2023 blant annet på tiltak for å fremme kvaliteten og kompetansen i barnehagene, tiltak for at flere skal fullføre videregående opplæring

inkludert styrking av ordningen Fagbrev på jobb, tiltak for at flere skal ta høyere yrkesfaglig utdanning, inkludert 500 nye studieplasser til fagskolene, og opptrapping av midler til studieplasser for høyere utdanning, inkludert 40 nye studieplasser i nukleære fag og 30 nye studieplasser i medisin.

17.1 Konklusjoner for kunnskapsdepartementet

- Statsregnskapet for Kunnskapsdepartementet er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap er riktig avlagt.
- Riksrevisjonen har ingen nye saker.
- Riksrevisjonen har fulgt opp tidligere sak om
 - kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider – saken avsluttes.

17.2 Komiteens merknader

Komiteen tar til etterretning at statsregnskapet for Kunnskapsdepartementet er riktig avlagt og presentert, og at alle årsregnskap er riktig avlagt. Riksrevisjonens oppfølging av tidligere sak om kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider er nå avsluttet. Komiteen slutter seg til konklusjonen.

18. Landbruks- og matdepartementet

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har hovedansvaret for mat- og landbrukspolitikken. Det omfatter arealforvaltning, jord- og skogbruk, husdyrhold, reindrift og utvikling av nye næringer med utgangspunkt i landbruket.

Ifølge regjeringens budsjettforslag for 2023 i Prop 1 S (2022–2023) skal norsk landbruk være bærekraftig og aktivt i hele landet. Landbruket er viktig for matvaresikkerhet og beredskap, verdiskaping og bosetting og for å holde kulturlandskap ved like.

18.1 Konklusjoner for Landbruks- og matdepartementet

- Statsregnskapet for Landbruks- og matdepartementet er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap er riktig avlagt.
- Det er avdekket brudd på det administrative regelverket hos Veterinærinstituttet.
- Riksrevisjonen har ingen nye saker.
- Riksrevisjonen har fulgt opp tidligere saker om
 - etats- og virksomhetsstyring av Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) – saken avsluttes.

- kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider – saken avsluttes.

18.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 17 om Landbruks- og matdepartementet.

Komiteen tar til etterretning at statsregnskapet for Landbruks- og matdepartementet er riktig avlagt og presentert, samt at alle årsregnskap er riktig avlagt.

18.2.1 DET ER AVDEKKET BRUDD PÅ DET ADMINISTRATIVE REGELVERKET HOS VETERINÆRINSTITUTTET

Veterinærinstituttet har ikke hatt internkontrollrutiner som sikrer tilstrekkelig dokumentasjon av bokførte opplysninger og balanse. Virksomheten har heller ikke etablert hensiktsmessig internkontroll tilpasset arbeidsdelingen mellom virksomheten og tjenesteleverandøren av økonomisystemene. Sikkerheten i økonomisystemet har dermed ikke vært god nok, ved at logging på databasenivå for brukere med vide rettigheter, samt oppfølging av disse loggene, ikke er utført for regnskapsåret som helhet.

Dette er i strid med reglement for økonomistyring i staten § 14 første ledd bokstav d, hvor det framgår at alle virksomheter skal etablere systemer og rutiner som har innebygd intern kontroll for å sikre at regnskap og informasjon om resultater er pålitelig og nøyaktig.

Det vises også til følgende punkter i bestemmelser om økonomistyring i staten:

- punkt 2.4 femte ledd om at dersom virksomheten benytter en tjenesteyter, jf. pkt. 2.6, skal virksomhetens internkontroll være tilpasset arbeidsdelingen mellom virksomheten og tjenesteyteren
- punkt 2.6 om organisering av økonomioppgavene inkludert virksomhetsleders selvstendige ansvar uavhengig av om deler av oppgavene utføres av andre
- punkt 4.3.6 om sikkerhet i økonomisystemet, inkludert loggrutiner
- punkt 4.4.5 om dokumentasjon av bokførte opplysninger som gjør etterprøving og kontroll mulig
- punkt 4.4.6 om dokumentasjon av balansen, inkludert avstemming og spesifiseringer av regnskapsførte tall.

18.2.2 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen merker seg at det er avdekket brudd på det administrative regelverket hos Veterinærinstituttet i form av mangelfull internkontroll og rutiner for internkontroll. Komiteen forutsetter at dette følges opp av landbruks- og matministeren.

19. Nærings- og fiskeridepartementet

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) jobber for å skape flere grønne og lønnsomme arbeidsplasser, styrke investeringene på fastlandet, øke eksporten utenom olje og gass med 50 pst. innen 2030 og kutte klimagassutslipp med 55 pst. innen samme år.

Ifølge budsjettforslaget for 2023 i Prop. 1 S (2022–2023) er regjeringens overordnede mål i nærings- og fiskeripolitikken størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi innenfor bærekraftige rammer.

En betydelig del av bevilgningene på Nærings- og fiskeridepartementets budsjett omfatter lån til Innovasjon Norge og Siva SF og lån som forvaltes av Eksportfinansiering Norge. Slike bevilgninger til utlån inngår ikke i den reelle utgiftsrammen for departementet og blir ikke tatt med i beregningen av statsbudsjettets underskudd eller overskudd.

I tillegg til å styre og følge opp 20 underliggende etater og ti tilknyttede virksomheter er Nærings- og fiskeridepartementet statens største eierskapsforvalter med eierandeler i 28 ulike selskaper. Departementet har ansvar for statens sentrale eierskapsenhet, som er et ressurs- og kompetansesenter for både eget og andre departementers direkte eierskap.

Departementet forvalter eierskapet i Equinor ASA og Petoro AS som forvalter Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE).

19.1 Konklusjoner for Nærings- og fiskeridepartementet

- Statsregnskapet for Nærings- og fiskeridepartementet er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap, med unntak av regnskapet for Havforskningsinstituttet, er riktig avlagt.
- Det er avdekket brudd på det administrative regelverket hos Havforskningsinstituttet.
- Riksrevisjonen har ingen nye saker.
- Riksrevisjonen har fulgt opp tidligere saker om
 - forvaltning av forurensning fra nedlagte gruver – ikke tilfredsstillende og følges videre
 - kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider – saken avsluttes
 - søknadsbaserte tilskudd i møte med virusutbruddet i 2020 – saken avsluttes.

19.2 Komiteens merknader

Komiteen tar til etterretning at statsregnskapet for Nærings- og fiskeridepartementet er riktig avlagt og presentert, og at alle årsregnskap, med unntak av regnskapet for Havforskningsinstituttet, er riktig avlagt.

19.3 Oppfølging av Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning av forurensning fra nedlagte gruver

19.3.1 KONKLUSJON OG OVERORDNET VURDERING

Riksrevisjonen vil følge saken videre.

Nærings- og fiskeridepartementet har i 2022 og 2023 ikke gjennomført nye tiltak for å oppfylle påleggene fra forurensningsmyndighetene fra 1993, 2003 og 2008.

Departementet har fortsatt ikke kunnskap om forurensningslovens krav er oppfylt ved flere av gruvene de eier.

Det er fortsatt en høy andel ubrukte budsjettmidler til sikrings- og miljøtiltak. Departementet har fremdeles et forbedringspotensial i arbeidet med realistisk budsjettering.

Ansvarlig departement: Nærings- og fiskeridepartementet.

Ikke tilfredsstillende

Riksrevisjonen finner det ikke tilfredsstillende at Nærings- og fiskeridepartementet i 2022 og 2023 ikke har gjennomført tiltak for å oppfylle påleggene fra forurensningsmyndighetene fra 1993, 2003 og 2008. Departementet mangler nødvendig kunnskap for å kunne ivareta forurensningslovens krav for flere av gruvene de eier.

19.3.2 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen merker seg at saken om forvaltning av forurensning fra nedlagte gruver vurderes som ikke tilfredsstillende og vil bli fulgt videre av Riksrevisjonen. Komiteen er enig i denne vurderingen.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet viser til at opprydding frå gamle gruver er ei viktig, men òg ei svært kompleks oppgåve. For å kunne redusere forureining er det viktig å gjere heilskaplege vurderingar av dei faktiske konsekvensane av forureininga og fare for spreining.

Nærings- og fiskeridepartement har tre pålegg: Sulitjelma (1993), Follidal (2003) og Løkken (2008). For Løkken Verk er to av tre miljømål allereie oppnådd og det vert arbeida med å oppnå det siste miljømålet, mens det for Follidal er utarbeidd ein heilskapleg tiltaksplan som ein no fylgjer opp. Slike oppryddingsprosjekt er kompliserte og krev skreddarsydd løysingar med lokale tilpassingar. Det er også svært viktig å unngå noko som kan medføre spreining av forureining, og det kan difor vere naudsynt med omfattande undersøkingar. For Sulitjelma har tidlegare undersøkingar vist at det er stor uvisse knytt til effekten av eventuelle tiltak,

og at det er risiko for at dei foreslåtte tiltaka vil verke mot sin hensikt. På bakgrunn av dette er det ikkje planlagt for tiltak i Sulitjelma på noverande tidspunkt, men situasjonen vert overvaka gjennom DMF sitt vannovervakingsprogram.

20. Olje- og energidepartementet

Hovedoppgaven til Olje- og energidepartementet (OED) er å legge til rette for en samordnet og helhetlig energipolitikk. Departementet skiftet navn til Energidepartementet (ED) 1. januar 2024.

I forslaget til statsbudsjett for 2023 i Prop. 1 S (2022–2023) går det fram at regjeringen vil føre en energi- og petroleumspolitik som bidrar til økt verdiskaping og til å innfri Norges internasjonale klimaforpliktelser. Energi- og petroleumspolitikken skal bidra til å skape flere arbeidsplasser og øke eksporten fra norsk industri.

Videre vil regjeringen fortsette arbeidet med å styrke den norske kraftforsyningen gjennom å sørge for bedre tilgang på fornybar energi, styrke overføringsnettet og arbeide for energieffektivisering. Regjeringen tar klimautfordringen på alvor og vil føre en ambisiøs politikk for utslippsreduksjoner, grønn vekst og verdiskaping i hele landet.

20.1 Konklusjoner for Olje- og energidepartementet

- Statsregnskapet for Olje- og energidepartementet er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap er riktig avlagt.
- Riksrevisjonen har ingen nye saker.
- Riksrevisjonen har fulgt opp tidligere sak om
 - kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider – saken avsluttes.

20.2 Komiteens merknader

Komiteen tar til etterretning at statsregnskapet for Olje- og energidepartementet er riktig avlagt og presentert, og at alle årsregnskap er riktig avlagt. Komiteen merker seg vider at tidligere saker om årsaker til konflikter i statlig veiutbygging og kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider er avsluttet. Komiteen slutter seg til konklusjonen.

21. Samferdselsdepartementet

Samferdselsdepartementet (SD) har det overordnede ansvaret for rammevilkår for postvirksomheten,

for luftfarts-, vei- og jernbanesektoren og for riksveiferjene.

I regjeringens budsjettforslag for 2023 i Prop. 1 S (2022–2023) blir det understreket at veier, jernbane, kollektivtilbudet, ferjer, kystruta, flyplasser og posttjenester binder Norge sammen og er helt avgjørende for bosetting og arbeidsplasser i hele landet. Hovedprioriteringene i regjeringens budsjettforslag for Samferdselsdepartementet tar utgangspunkt i målene i Nasjonal transportplan 2022–2033:

- mer for pengene
- effektiv bruk av ny teknologi
- bidra til oppfyllding av Norges klima- og miljømål
- nullvisjon for drepte og hardt skadde
- enklere reisehverdag og økt konkurranseevne for næringslivet.

21.1 Konklusjoner for Samferdselsdepartementet

- Statsregnskapet for Samferdselsdepartement er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap er riktig avlagt.
- Riksrevisjonen har ingen nye saker.
- Riksrevisjonen har fulgt opp tidligere saker om
 - årsaker til konflikter i statlige veiutbygginger – saken avsluttes.
 - kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygg- og anleggsarbeider – saken avsluttes.

21.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 20 om Samferdselsdepartementet.

Komiteen tar til etterretning at statsregnskapet for Samferdselsdepartementet er riktig avlagt og presentert, samt at alle årsregnskap er riktig avlagt.

Komiteen tar videre til etterretning at Riksrevisjonen ikke har nye saker under Samferdselsdepartementet, og at to tidligere saker nå avsluttes.

21.3 Oppfølging av Riksrevisjonens undersøkelse av årsaker til konflikter mellom byggherre og entreprenør i veiutbyggingsprosjekter

21.3.1 KONKLUSJON

Riksrevisjonen avslutter saken.

Statens vegvesen har endret sine kontraktstrategier, innført en konfliktløsningsprosedyre, testet nye løsninger for konfliktløsning og gjennomført kompetansehevingstiltak på området. Riksrevisjonen vurderer at disse endringene vil bidra positivt til å forebygge uønskede konflikter i veiutbyggingsprosjekter.

Ansvarlig departement: Samferdselsdepartementet.

21.3.2 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen merker seg at Statens vegvesen har endret sine kontraktsstrategier, innført en konfliktløsningsprosedyre, testet nye løsninger for konflikthåndtering og gjennomført kompetansehevingstiltak.

Komiteen tar til etterretning at Riksrevisjonen med dette avslutter saken.

22. Utenriksdepartementet

Utenriksdepartementet (UD) har som oppgave å arbeide for Norges interesser internasjonalt. Norges interesser bestemmes blant annet av vår geografiske plassering i et strategisk område, vår åpne økonomi og vår posisjon som kyststat og forvalter av store marine ressurser og omfattende eksportør av olje og gass.

Ifølge regjeringens budsjettforslag for 2023 i Prop. 1 S (2022–2023) er utenrikspolitikken hovedoppgave å fremme og ivareta norske interesser internasjonalt, yte service overfor norske borgere i utlandet og fremme norsk næringsliv og kultur i utlandet. Regjeringen arbeider på bred front i utenriks- og utviklingspolitikken for å ivareta norske interesser og bidra til å løse de mange krisene og utfordringene som preger samtiden.

I februar 2023 vedtok Stortinget en tilleggsproposisjon, Prop. 44 S (2022–2023), jf. Innst. 218 S (2022–2023), om et femårig støtteprogram (Nansenprogrammet) for Ukraina for perioden 2023–2027. Vedtaket medførte en betydelig tilleggsbevilgning til Utenriksdepartementet og Forsvarsdepartementet for 2023. Andelen av tilleggsbevilgningen til Utenriksdepartementet skal brukes til humanitær og sivil bistand til Ukraina samt humanitær bistand til flyktninger i Ukrainas naboland.

Internasjonal innsats for sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft er viktig. Verden har syv år igjen for å nå FN's bærekraftsmål. De pågående krisene har gjort arbeidet svært krevende. Regjeringens budsjettforslag for 2023 innebærer en beløpsmessig økning i bistandsbudsjettet, men en nedgang i prosent av budsjettet brutto nasjonalinntekt (BNI).

22.1 Konklusjoner for Utenriksdepartementet

- Statsregnskapet for Utenriksdepartementet er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskap er riktig avlagt.
- Riksrevisjonen har ingen nye saker.
- Riksrevisjonen har fulgt opp tidligere saker om
 - sikring mot dataangrep i UD – saken avsluttes

- arkivforvaltning på utenriksstasjoner – saken avsluttes
- UD's etterlevelse av anskaffelsesregelverket – saken avsluttes.

22.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til Dokument 1 (2024–2025) kapittel 21 om Utenriksdepartementet.

Komiteen tar til etterretning at statsregnskapet for Utenriksdepartementet er riktig avlagt og presentert. Komiteen tar videre til etterretning at Riksrevisjonen har gjennomført revisjon av tre årsregnskap på departementets ansvarsområde, og at Riksrevisjonen mener alle årsregnskapene for departementet og underliggende virksomheter er riktig avlagt.

22.3 Oppfølging av sikring mot dataangrep i Utenriksdepartementet

22.3.1 KONKLUSJON

Riksrevisjonen avslutter saken.

Utenriksdepartementet har etablert en prosess for å risikovurdere alle IKT-systemer og for å følge opp disse vurderingene. Departementet har faset ut eldre systemer, satt i verk relevante sikkerhetstiltak og etablert nye prosesser for å følge opp informasjonssikkerheten i utenrikstjenesten som helhet.

Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet.

22.3.2 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at Riksrevisjonen har fulgt opp sin undersøkelse av sikring mot dataangrep i Utenriksdepartementet. Komiteen viser til at Riksrevisjonen i forbindelse med gjennomføringen av undersøkelsen i 2018–19 fant det kritikkverdige at Utenriksdepartementet ikke etterlevde krav og anbefalinger til styringssystem for informasjonssikkerhet og til sikkerhetstiltak for å forhindre dataangrep. Komiteen viser videre til at Riksrevisjonen nå vurderer at Utenriksdepartementet har fulgt opp undersøkelsen på en tilfredsstillende måte og avslutter saken.

Komiteen tar dette til etterretning.

22.4 Oppfølging av arkivforvaltning og dokumentssikkerhet på norske utenriksstasjoner

22.4.1 KONKLUSJON

Riksrevisjonen avslutter saken.

Utenriksdepartementet har hentet hjem en betydelig mengde arkivmateriale fra utenriksstasjoner, som bidrar til å redusere muligheten og risikoen for at oppbevaring er i strid med lov og forskrift. Departementet har

fått bedre oversikt over tilstanden på og sikringen av fysiske arkiver. De har også etablert en mer systematisk oppfølging av arkiv- og dokument sikkerhetsområdet.

Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet.

22.4.2 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at Riksrevisjonen har fulgt opp sin undersøkelse av arkivforvaltning og dokument sikkerhet på norske utenriksstasjoner. Komiteen viser til at undersøkelsen ble gjennomført i 2019–2020, og at Riksrevisjonen fant det kritikkverdige at Utenriksdepartementet gjennom sin styring og oppfølging ikke hadde sørget for at alle utenriksstasjonene tilfredstilte kravene til sikring av fysisk arkivmateriale i lov og forskrift. Komiteen viser videre til at Riksrevisjonen mener Utenriksdepartementet har satt i verk flere relevante tiltak for å følge opp Riksrevisjonens funn og anbefalinger. Komiteen merker seg at innføringen av et nytt felles saks- og arkivsystem for departementsfellesskapet og utenriksstasjonene er forsinket, og at Riksrevisjonen mener det er viktig at dette arbeidet fortsetter. Komiteen slutter seg til dette.

Komiteen viser til at Riksrevisjonen avslutter saken, og tar dette til etterretning.

22.5 Oppfølging av Utenriksdepartementets etterlevelse av anskaffelsesregelverket

22.5.1 KONKLUSJON OG OVERORDNET VURDERING

Riksrevisjonen avslutter saken.

Utenriksdepartementet har iverksatt flere tiltak på anskaffelsesområdet. Departementet har revidert instruks, retningslinjer og rutiner. Departementet har også utviklet et system for kontraktsforvaltning og innført nytt kontraktsregister. Tiltakene vil på sikt kunne bidra til å sikre etterlevelse av anskaffelsesregelverket og god kontraktsforvaltning.

Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet.

22.5.2 KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at Riksrevisjonen har fulgt opp sin undersøkelse av Utenriksdepartementets etterlevelse av anskaffelsesregelverket. Komiteen viser til at undersøkelsen omfattet perioden 2017–2018. Riksrevisjonen vurderte det som kritikkverdige at Utenriksdepartementet ikke i tilstrekkelig grad etterlevde sentrale bestemmelse i forskrift om offentlige anskaffelser og dermed ikke ivaretok grunnleggende prinsipper i lov om offentlige anskaffelser. Komiteen viser også til at Riksrevisjonen fulgte opp undersøkelsen våren 2021 og konkluderte med at saken ville bli fulgt videre opp. Ko-

miteen merker seg at Riksrevisjonens oppfølging nå viser at Utenriksdepartementet har iverksatt flere tiltak for å følge opp Riksrevisjonens funn og anbefalinger, samt kontroll- og konstitusjonskomiteens merknader til saken.

Komiteen viser til at Riksrevisjonen avslutter saken, og tar dette til etterretning.

Del III Parlamentariske organ

23. Stortinget

Stortinget har tre viktige hovedoppgaver:

- vedta lover
- vedta statsbudsjettet
- kontrollere regjeringen

Stortingets direktør leder den administrative virksomheten og er sekretær for Stortingets presidentskap.

Stortinget har fem eksterne organer:

- Riksrevisjonen
- Stortingets ombud for kontroll med forvaltningen
- Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret
- Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget)
- Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM)

Disse fem er frittstående offentlige organer opprettet direkte under Stortinget. Virksomheten i de eksterne organene er uavhengig og selvstendig fra Stortinget og den parlamentariske virksomheten. De eksterne organene har ulike mandater og arbeidsformer samt ulik organisering og tilknytning til Stortinget.

Riksrevisjonen, Stortingets ombud for kontroll med forvaltningen, Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret og EOS-utvalget er virkemidler i Stortingets kontroll med regjeringen og forvaltningen. Norges institusjon for menneskerettigheter har som hovedoppgave å fremme og beskytte menneskerettighetene i tråd med Grunnloven, menneskerettsloven og den øvrige lovgivningen, internasjonale traktater og folkeretten ellers.

23.1 Konklusjoner for Stortingets administrasjon og eksterne organer som revideres av Riksrevisjonen

- Statsregnskapet for Stortingets administrasjon og eksterne organer som revideres av Riksrevisjonen, er riktig avlagt og presentert.
- Alle årsregnskapene som revideres av Riksrevisjonen, er riktig avlagt.
- Riksrevisjonen har ingen nye saker.

- Riksrevisjonen har ingen oppfølging av tidligere saker.

23.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til Dokument 1 (2023–2024) kapittel 22 om Stortinget.

Komiteen merker seg at statsregnskapet for Stortingets administrasjon og eksterne organer som revideres av Riksrevisjonen, er riktig avlagt og presentert.

Komiteen merker seg også at alle årsregnskapene er riktig avlagt, og at Riksrevisjonen ikke har noen nye saker eller oppfølging av tidligere saker.

24. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til rapporten og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 1 (2024–2025) – Riksrevisjonens årlige rapport om revisjon – fra statsbudsjett til statsregnskap 2023 – vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 28. januar 2025

Peter Frølich

leder og ordf. for Finansdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet

Nils T. Bjørke

ordf. for Nærings- og fiskeridepartementet

Audun Lysbakken

ordf. for Utenriksdepartementet

Kirsti Leirtrø

ordf. for Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet

Frode Jacobsen

ordf. for Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Olje- og energidepartementet

Seher Aydar

ordf. for Forsvarsdepartementet

Svein Harberg

ordf. for Landbruks- og matdepartementet og Samferdselsdepartementet

Grunde Almeland

ord. for Barne- og familiedepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet

Carl I. Hagen

ordf. for Klima- og miljødepartementet

Kari Henriksen

ord. for Kommunal- og distriktsdepartementet